

Matthias Stein

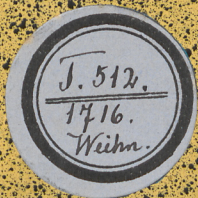
Programma Natalitium, Qvo Rector Academiae Varniacae Matthias Stein/ J. U. D. & Cod. P. P. ... Jesum Hodie Natum Nativitate Sua, non fictis, sed veris ex Miraculi Admirabilem sacris Civium Academicorum meditationibus sistit

Rostochii: Typis Joh. Wepplingi[i], [1716?]

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn1003520278>

Druck Freier Zugang

T. 512.

1716. Weihn.

~~M 1256~~ 148.

W. 1716

PROGRAMMA NATALITIUM,
^{Qvo}
RECTOR ACADEMIÆ VARNIACÆ,

MATTHIAS Stein/

J. U. D. & Cod. P. P.

FCratis Jurid. ut & Coll. Profess. Senator. Senior,

JESUM HODIE NATUM
NATIVITATE SUA,

non fictis, sed veris ex Miraculis

ADMIRABILEM

facris

CIVIUM ACADEMICORUM

meditationibus

sistit.

ROSTOCHII,
TYPIS JOH. WEPPLINGI, SEREN. PRINC. & UNIV. Typogr.

M. 1256 1148

Inter ea, quævis huma-
ni generis Salvatorem, Jesulum
nostrum hodie natum, divino afflatus Spiritu
Propheta Esaias Cap. LX. 6. appellavit,
nomina primum est, cum eum legimus
Admirabilem nuncupatum. Quod ei nomen
omni omninò jure convenire, vel infinitis
propemodum, ex personâ ejus, statibus,
officiis, doctrinâ, miraculis & omni vitâ

desumptis, argumentis probari posset. Ast temporis Festiq; hodierni, quod
cum Ecclesia celebramus, memores, utpote cujus solius intuitu hæc in-
stituenda meditatio atqve scriptio erat, satis ducimus, Puerum illum
hodie nobis natum & ipsâ suâ nativitate admirabilem nobis repræsen-
tasse. Oppidò enim multa & permagna sunt, quæ in eâdem quâsi
confluere reperiuntur, miracula, consideratione nostrâ ac admiratione
longè dignissima. Tantus illorum numerus est, quem enumerare non
licet, si vel lingvæ nobis centum essent oraqve centum. Sanè, opus
non erat plura heic sive miranda sive miracula confingi, quæ Sacro Scri-
pturarum Codici & ignorata sunt & ignota. Nihilominus haud satis Pon-
tificiorum miracula, quæ vel circa ipsam Christi nativitatem, cum Ma-
tris egressus utero esset, vel in Festo illius natalitio postmodum & tantum
non quotannis contigisse memorant, comminiscendi audaciam mirari
possumus, quæ, magnam licet partem ita comparata, ut plus quam ani-
lem postulent credulitatem, credulo inter ipsos vulgo persuadere omni
conatu allaborant nisiq;. Quis enim temere passurus est sibi persuaderi,
quod narrant, hora nativitatis Christi omnes fontes vini habuisse sapo-
rem, vineasq; stirpes Romæ floruisse ac liquorem simul protulisse, idque
præsertim in hortis Civis cujusdam Romani, cui nomen Engaddi: ex
quo aliqui factum fuisse colligunt, Festum hoc abs Germanis vocari
Weinachten quæ tamen appellationis ratio, ut quam maximè, fa-
bulosa existit. Haud absimile isti figmento est, quod alii referunt,
eodem, quo natus est Christus, die Romæ in transtyberinâ regione
largissimum olei fontem erupisse ac per integrum illum diem continuo
fluxu manasse. Quid de templo æternitatis nocte illâ, quâ editus Sal-
vator est, funditus collapsio non legimus memoratum? Non pigra-
bimur bellam isthanc fabellam integram transcribere, quam veræ hi-
storiæ.

storix instar ita narratam deprehendimus. Templum Romæ fuit, quod vocabant æternum, omnibus impensis & Urbis & Orbis consummatum. Cum enim Romani in victoriosæ antiquitatis memoriam templum singulari schemate facere decrevissent, ab omni illâ Deorum, imò Dæmoniorum multitudine quæ siverunt, usque quo durare posset tam excellentis operis operosa constructio? Responsum est, donec virgo pareret. Illi, ad impossibilitatem oraculum retorquentes, *Templum Æternum* solennem illam machinam vocarunt. Noctæ autem istâ, cum de virginali thalamo virgineus flos Mariæ egressus est, ita cecidit & confractum est illud murale & columnarum opus, ut vix appareret vestigia ruinarum. Sunt, qui referunt, eadem nocte, quæ ex muliere natus est DEUS, omnia Ægyptiorum simulacra concidisse. Porrò Miraculis istius noctis accensent, quod eâ omnes omnem terrarum per orbem existentes Sodomitæ repentino igne consumti fuerint. Et mendacia mendacis accumulaturi fingunt noctem illam, quæ ortus est Sol Justitiæ, tantâ collustratam lucē fuisse, quæ ad Patres in Limbo detentos penetraverit, ac impleverit vaticinium de populo in tenebris sedente, magnâque luce perfuso. Sed quis omnia in otiosis adque fingendum pronis aptisque hominum ingeniiis, quæ nocte illâ contigisse garrunt, enata miracula enarrare valet? Non tamen intermittere possum, quin unicum duntaxat adhuc referam, quod, licet non eâ, quæ natus est dulcissimus Salvator, nocte ipsâ, attamen natali ejus, quod Ecclesia celebrat, Festo, & quidem intra superioris seculi decursum, æquis enim ignorat, quam frequentia jactentur in regno tenebrarum Pontificio miracula? patratum, commenti sunt, legendum in *Fr. Ambros. Schönhardti*, Ord. Præd. Prædicatoris Generalis in Conventu Vratislaviensi, *Geistl. Vorraths-Kammer über alle Sonstage des Jahrs* / Conc. in Fest. Nativ. p. 314. cujus ipsius verbis, ne quid figmento asingere videamur, cum Lectore illud communicabimus. Anno 1641. scribit, war zu Neapol ein Leibeigner Türckscher Knecht / der in heiligen Weinacht, Fevertagen sehend / daß das Volk aus Fürwitz so häufig in eine Kirch lieff / wo ein überaus schönes künstliches Krippel getauet war / sich auch mit ihnen hinein drang / stund von fern / und weidete seine Augen in unbefandter Andacht! Niemals aber ist ein nütlicher Fürwitz begangen / niemals von einem fürwitzigen Aug ein mehr glückseliger Blick gethan worden. Denn sehe / indem der Türck also von weiten

ten steht / und nichts dergleichen gedenckt / so fängt das in der Kripp
liegende Kind. Bildet ihn anzuschauen / mit ausgestreckten Händel
und Finger zu winden ja mit klarer Stim / nicht ohn hohe Bestürkung
der Anwesenden / ihn zu sich zu ruffen / hörete auch mit Winken nicht
auff / bis er ganz erschrocken / und bestürcht hinzu trat. Wie er ange
nahet / hält das Kind ihm den Catechismus / lehret den Türcken die
Erstlinge des Glaubens / ermahnet ihn / er solle sich bald tauffen lassen /
denner werde in kurzem mit ihm im Himmel seyn. Kurz und gut
war diß von dem grossen kleinen Magistro gelehret / bald und wol
wurde es auch von dem unerbhofften Schüler gelernt; die Lehr / welche
er gefasset / that der Türk als bald gar fertig hersagen / begehrte in
ständig die H. Tauff / und nach Empfang derselben wird er von
Stund an tödtlich frant: Dem Tod aber nunmehr annahend
ließ er sich öffentlich vernehmen / er könne nicht eher sterben / ehe er
mit der heiligen Weg. Zehrung versehen sey / welche nach dem er
genossen / ist er zu den kleinen / der ihn geruffen / in Himmel abgezogen.
*Hæc legens quis non obstupescet atque mirabitur, non miraculosum
quidem factum, id quod non factum, sed factum esse, sine multâ divi
nandi facultate intelligitur; at impudentem fingendi mentiendique,
quam sibi sumunt, hominum licentiam? Sed tamen isti homines ejus
modi præstigias magno consecrari amore non erubescunt, quas imperita
ac superstitionibus mirum in modum assuefactæ plebeculæ, sive de ca
thedra propositas sive literarum monumentis insertas, persuadere
sueverunt, etiam si ipsi (ecquis enim illis insipientiam tantam, tantam
que imprudentiam tribueret, ut talia crederent vera esse?) easdem
rideant proque meris nugamentis ducant. Apage proinde nugas istas,
quarum recensiois me jam pertæsum est, quæ tantum abest ut nativi
tatem Salvatoris nostri admirabilem reddere possint, ut potius falsita
tem suam nimis apertè prodant, cujusmodi vel quævis superstitiosa
confingere valet anus. Nequaquam necessarium est aut opus, talia
confingere sanctissimæque veritatis apparatus eo figmentorum genere
onerare potius & conspurcare, quam ornare, ac si propterea dignum
admiratione æstimandum sit natalitium Salvatoris nostri Festum.
Solum si evolvimus Oraculorum divinorum volumen, invenimus in
eo Jesum nativitate suâ admirabilem, aded, ut nullis egeat commen
tis, aut miraculis vel falsis vel suspectis. Quapropter etiam nec ea
quidam hæc referemus, quæ, licet non ab omnibus rejiciantur, fal
sitate*

fitatis tamen non immeritò suspecta habentur. Tale est, quod, Svidæ potissimum ac Nicephori testimonio nixi, referunt de Oraculi Delphici ceterorumque in Natali Christi obmutescentiâ, ut Augustus Imperator ad Oraculum Apollinis Pythii profectus responsum frustra quæsierit, Dæmone tandem, post iteratum sacrificium, de silentio abs Christo recens nato sibi imposto hisce conqvesto verbis:

*Me Puer Hebraus, Divos DEus ipse gubernans
Cedere sede iubet, tristemque redire sub orcum:
Aris hinc ergo tacitus abscedito nostris.*

Quod si vera hæc essent, ecquus non ea miraculis adscriberet, à quibus admirabilis redditur Christi Natalis? Verum enim verò, non satis tuto narrationi huic fidem adhiberi, clamat Historia, post Christum natum etiam Apollinis Delphici Oracula vocalia tuisse, testata, quâ de re legi poterit *Casaubonus Exercit: ad Baronii Annales I. n. 25.* Neque etiam indubitatorum nativitatem Salvatoris concomitantium miraculorum in censum vocare audemus, quod sibi persvasum aliqui habent, Mariam hunc Filium suum clauso utero peperisse. Absit, Matris ~~et~~ virginitas in dubium vocetur, quam Angelo conceptionis miraculosæ nuncio contestatam novimus, se virum non cognoscere, Luc. I. 34. At verò etiam constat, virginitatem non uteri aperturâ, sed maris admissione, lædi atque amitti. Cumque Apostolus disertis verbis *Ebr. II. 17.* edicit, Christum per omnia fratribus similem factum esse, ita tamen, ut esset sanctus, innocens, impollutus, segregatus à peccatoribus, secundum *Cap. VII. 26.* exclusio autem partus ex utero aperto in se, utpote quæ sine dubio in statu quoque integritatis, si in eodem persistissent, futura fuisset, nihil pollutionis aut peccaminosi continet: cur, quæso, miraculosum hinc pariendi modum nobis imaginabimur, de quo univèrsa silet Scriptura Sacra? Utque generatim dicam: Non est, cur miracula heic vel fingantur vel admittantur, de quibus per sanctos DEi homines testatus non est Sanctissimus Spiritus Christi. Interim Jesulum nostrum nativitate suâ videmus Admirabilem, non fictis, sed omninò veris, omnem & angelicum & humanum captum superantibus, miraculis. Quotus enim quisque est, qui non miretur, Virginem castissimam, puram illibatam & virum non cognoscentem peperisse? Tantæ magnitudinis miraculum hoc est, ut omnium obstruantur ora, omnis ratio sileat,

tota Natura stupefcac. Ubinam enim & quo feculorum decurlu auditum unquam fuit, & Virginem Matrem fuiffe, & Matrem intemeratam fervaffe Virginitatem? Memini quidem, me legere Patriarcham illum Hæreticorum, quo Titulo eum designare folent, Simonem intelligo Magum, ut crederetur, qualis haberi affectabat, Deus, jactandum mentitum fuiffe, fe ex Matre Rachele, illafâ ejus virginitate, prognatum. Sic & in Fabulis eft, Perictionem, Matrem Platonis, ab Apolline compreffam, ut virginem partum edidiffe. At verò, neminem fanæ mentis puto vel impoftoris illius mendacio, vel vanis Poëtarum figmentis fidem temere habiturum effe. Facessant igitur illa, oportet, ubi certiffimum habemus, omnem humanam fidem superans, partus virginei exemplum. Maria, Virginum calliffima, quæ Virum non cognoverat, Filium parit. Undenam verò ille? Audiatis, quæ vel ipfam de eo follicitam Matrem futuram inftituerit Angelus, DEI ad illam Legatus. Miranti enim conceptionis nuncium, ac in folita omniqve Naturæ potentiaè impoffibilis rei ex admiratione quærenti: *Quomodo erit iftud, quandoquidem virum non cognofco?* respondens dixit: *Spiritus S. fuperveniet in te, & virtus Altiffimi obumbrabit tibi: quapropter & quod ex te nafcetur fanctum, vocabitur Filius DEI.* Advertimus hic ftatim aliud miraculum miraculo conjunctum, priori illo, fi comparatio quædam atqve contentio fiat, excellentius longe majusqve. Ecce nimirum! homo DEum, creatura Creatorem, mortalis immortalẽ concipit, immenfus ille, quem non capiunt coeli cœlorum, exigui anguftiis uteri includitur; qui omnia fuffentat, verbo potentiaè fuæ, fuffentatus in utero gefatur: mulier fit Filii DEI mater, Filius Altiffimi fit ancilla Filii, & qui ab æterno eft, in tempore nafcitur; originem qui nullam habet, cepit tandem originem; Verbo: DEus eft ex Maria natus. O Admirabilem nativitate fuâ Salvatorem noftrum dulciffimum JESum! Haud facile quẽpiam fugit, quam pleni fint Poëtarum libri foedis putidiffimisqve, de Deorum, quos Gentiliu venerabatur cœcitas, generatione, commentis ac fabulis quam nugaciffimis. Quo autem habendi loco fint fictitii Paganorum Dii, ut hominonum abs patre mendaciorum miferè feductorum in cerebello nati, fic cum Auctoribus fuis ad orcum, unde orti, dudum relegari, neminem etiam Christianorum fugit. At nobis indubitato conftat, verè verum & æternum DEum in tempore exMa-

ria.

ria Virgine natum esse. Ita quippe testatus est testis Spiritu DEI plenissimus, Paulus, Gal. IV. 4. scribens: *Ubi venit plenitudo temporis, emisit DEus Filium suum, natum ex muliere.* Melchisedecus, cujus Gen. XIV. 18. *sqv.* in Historia Abrahami celebre nomen est, non sine legentium admiratione dicitur *sine Patre, sine Matre, sine Genere, neque initium dierum, neque vita finem habens,* Ebr. VII, 3. scilicet, inde, quod ista de eo nullibi Scripturarum relata leguntur. Aliàs verò reipsà eundem & ex Parentibus naturali generatione prognatum incepisse, & mortalitati obnoxium vivere desisse, nullum dubium est. Silentio autem præterire illa Spiritus S. voluit, quia typus esse debebat Melchisedecus ille Jesu nostri hodie nati. Enim verò hic verè Admirabilis sua est nativitate: sine Patre, sine Matre, & tamen Patrem pariter habens ac Matrem. Quæ si ænigmata fortè cuiquam videntur, cogitet, oportet, DEum ex homine natum, & Filium Mariæ Altissimi Filium esse. Dicam, quod majus est: JESUS hodie natus Θεὸς ὁμοιωσθεὶς est, DEus & homo, homo & DEus, unâ individuâ in personâ. Mysterium magnum & ineffabile! quod ratio non capit, Nestoriani rident, Calvinò-Reformati consequentiis impugnant, ac universa Anti-Trinitariorum turba ludibrio habent. A nobis autem indubitata fide creditur, certissimis, sine hac fide salutis spem exiguam, imò nullam esse. Nec dubios de eo nos linquunt testes à Spiritu S. acti, quorum Scripta testimoniis de illo plena sunt. Ita quippe Johannes, *Verbum, inquit, caro factum est,* Cap. I, 14. & Paulus Gal. IV, 4. *DEus emisit Filium suum, natum ex muliere;* & iterum I. Tim. III, 16. *Citra controversiam magnum est pietatis mysterium, DEus manifestatus est in carne; iterumque Ebr. II. 11. Posteaquam pueri commercium habent cum carne & sanguine, & ipse similiter particeps factus est eorundem; mox item v. 16. assumit semen Abrahæ.* Aut omnia me fallunt, aut admirabilis propterea dicenda est JESU nostri nativitas. Inter Naturâ, quæ dicuntur, miracula, si non præcipuum, saltem, me quidem judice, non postremum est unio illa inter Animam atque corpus, quæ nos homines facit: quam explicare sufficienter hæcenus non valere, nec valebunt fors in posterum, quatumcunq; virium ingenii illuc intenderint, Physicorum filii. Non declarare rem, sed tantum balbutire de eâ Philosophiam Naturalem audimus, quando de naturali hac unionem differere instituit. Quanto magis igitur invincibilem ignorantiam profiteri habet, si quando

do de DEi cum homine unione personali fuerit consulta. Qui enim capiet, DEum infinitum finito cum homine unitum, & ita quidem, ut cum integro homine, anima & corpore constante, DEus unam Individuam constituat personam? O admirabilem nativitatem Incomprehensibile ac ineffabile mysterium! Et quæ non alia, infinito penè numero, cum eo conjuncta sunt admiranda? Ex hoc enim fluit, quicquid male sana Nestorii ogganniat ratio, eum, qui est Maximus, factum esse infantem; ex homine natum esse DEum; ancillam peperisse suum omniumq; Dominum; Altissimum ex vili ortum trahere; Æternum initium habere; Immenlum fasciis involutum ac præsepi inclusum teneri; Creatorem omnium Creaturæ ortum natum esse; qui omnibus victum dat, alit, conservat, opus habere ut ab illis alatur, quos alit; Immutabilem ætate crescere, Omnisciû crescere sapientiâ; cujus gratiâ cuncti indigent, hominum gratiam mereri; Sanctissimû ob peccata puniri; Impassibilem pati; Immortalem mori; Vitam ex mortuis resurgere; Omnipræsente & ad infernum descendere & ascendere in cœlum; quin & finitum infinitâ gaudere omnipotentîâ, omniscientiâ, omnipræsentiâ; hominè pollere Majestate divinâ; creaturæ Creatoris, deberi cultum. Prolixiorem, CIVES! Miraculorû, ex quibus JElum nostrum Nativitate suâ Admirabile agnoscimus, catalogum contexere in promptu foret: est chartæ spatium me brevitatis admonet. Quamobrem cetera, sunt autem ea longe plurima, silentio præterire teneor, tantummodò Vos adhuc hortaturus, ut ea festo hoc tempore, quo admirandæ Nativitatis, cui similem orbis nec aliam vidit nec visurus est, memoriam recolimus, studiosè, pie, sanctè meditemini. Sic autem meditanda sunt, ut & rectè agnoscere Salvatorem nostrum, exinde queatis, & quid pro suâ Nativitate ipsi debeamus, discatis, quò & in cordibus vestris nascatur quotidie JEsus admirabili, sensibus nostris æque ac rationi imperviâ, nativitate,

*P. P. Sub Sigillo Acad.
ipso Natali Festo,
Anno R. S. MDCCXVI.*

6(0)9

ria Virgine natum esse. Ita quippe testatus est testis Spiritus
nissimus, Paulus, Gal. IV. 4. scribens: *Ubi venit plenitudo
emisit DEus Filium suum, natum ex muliere.* Melchisedecus
Gen. XIV. 18. *sqv.* in Historia Abrahami celebre nomen est
legentium admiratione dicitur *sine Patre, sine Matre, sine
que initium dierum, neque vita finem habens,* Ebr. VII. 3
inde, quod ista de eo nullibi Scripturarum relata leguntur.
rò reipsa eundem & ex Parentibus naturali generatione prog-
cepisse, & mortalitati obnoxium vivere desisse, nullum
Silentio autem præterire illa Spiritus S. voluit, quia typus
bat Melchisedecus ille Jesu nostri hodie nati. Enim verò hi
mirabilis sua est natiuitate: sine Patre, sine Matre, & tamen
riter habens ac Matrem. Quæ si ænigmata fortè cuiquam
cogitet, oportet, DEum ex homine natum, & Filium Mariæ
Filium esse. Dicam, quod majus est: JESUS hodie natus
est, DEus & homo, homo & DEus, unâ individuâ in perso-
sterium magnum & ineffabile! quod ratio non capit, Ne-
dent, Calvino-Reformati consequentiis impugnant, ac unius
Trinitariorum turba ludibrio habent. A nobis autem indu-
creditor, certissimis, sine hac fide salutis spem exiguam, in-
esse. Nec dubios de eo nos linquunt testes à Spiritu S. ac
Scripta testimonii de illo plena sunt. Ita quippe Johannes
inquit, *caro factum est,* Cap. I. 14. & Paulus Gal. IV. 4. *I
Filium suum, natum ex muliere;* & iterum I. Tim. III. 16. *I
troversam magnum est pietatis mysterium, DEus manifestatus
ne; iterumque Ebr. II. 11. Posteaquam pueri commercium
carne & sanguine, & ipse similiter particeps factus est eorum
item v. 16. assumit semen Abrahæ. Aut omnia me fallunt, a-
bilis propterea dicenda est JESU nostri natiuitas. Inter Natu-
cuntur, miracula, si non præcipuum, saltem, me quidem
postremum est unio illa inter Animam atque corpus, quæ ni-
facit: quam explicare sufficienter hætenus non valere, nec va-
in posterum, quatumcunq; virium ingenii illuc intenderint,
filii. Non declarare rem, sed tantum balbutire de eâ Philoso-
turalem audimus, quando de naturali hac unione differere
Quanto magis igitur invincibilem ignorantiam profiteri ha-*

